

تعاریف آیتم های موجود در آمار فعالیت بیمارستان در راستای حاکمیت خدمات بالینی

۱. تخت مصوب : تعداد تختهایی که که بیمارستان بر اساس اجازه دولت مجاز به استفاده از آن می باشد. و بر طبق آن دارای پروانه رسمی است که لزوماً در این دانشگاه همان تخت ثابت (تعداد تختهایی که یک بیمارستان می تواند مهیا نماید) محسوب می گردد.

۲. تخت فعال : تعداد تختهای قابل استفاده که مجهز به نیروی متخصص و امکانات رفاهی و آماده جهت مراقبت از بیمار باشد به عبارتی تعداد تختهای اشغال شده یا اشغال نشده بیمارستانی که قابل استفاده برای بیماران بستری در هر روز است را تخت فعال گویند. افزایش تعداد تختهای فعال به تعداد بیماران بستری و همچنین در صد اشغال تخت بستگی دارد. البته باید در نظر داشت که افزایش تخت فعال باید همراه با افزایش امکانات وابسته به آن باشد.

توجه : تختهای بیمارستان به طور کلی به دو دسته تقسیم می شوند. تختهایی که بیمار بر روی آن اقامت میگزیند و این اقامت معمولاً بیش از ۶ ساعت و بطور عمده بیش از یک روز است که این تختها را تختهای بستری می نامیم. و تختهایی که معمولاً بیمار بر روی آنها اقامت کم یا کوتاهی دارد و بطور عمده کمتر از ۶ ساعت باید توقف داشته باشد این تختها را بعنوان تختهای فاقد هتلینگ یا تختهای ستاره دار می شناسیم. تختهایی شامل دیالیز - تالاسمی - اطاق عمل - تخت زایمان - اورژانس - و تختهای انکولوژی یا شیمی درمانی - توقف در تختهای ستاره دار هر چند ممکن است بیش از ۶ ساعت نیز باشد اما بطور استاندارد نباید بیش از ۲۴ ساعت بطول بیانجامد.

۳. تخت موقت (اکسترا) : به تختی گفته می شود که هنگام افزایش بیماران، موقتاً برای استفاده در بیمارستان فراهم می گردد. چنانچه به دلایل مختلف به یک بخش تخت موقت اضافه شود، این تخت جزء تختهای فعال به حساب نمی آید.

۴. در صد تخت فعال به تخت ثابت : متوسط تخت فعال در یک دوره زمانی معین * ۱۰۰

تعداد تخت ثابت در همان دوره زمانی

این درصد اگر کمتر از ۶۰ باشد نامطلوب، بین ۶۰ تا ۷۴ در صد متوسط و ۷۵ تا ۸۰ بیانگر وضعیت مطلوب است.

۵. بستری شده: فردی که بعنوان یک بیمار در بیمارستان پذیرفته شده و برای وی اتاق، تخت، غذا، خدمات پرستاری و پزشکی مستمر در نظر گرفته شده است. مدت لازم برای محاسبه یک روز بستری، حداقل ۶ ساعت متوالی می باشد.

۶. تخت روز اشغالی : مجموع روزهایی که تخت‌های یک بخش در یک دوره زمانی (مثلا یک ماه) اشغال بوده است .
مجموع تخت های اشغال شده روزانه در طول زمان معین یعنی تعداد تخت‌هایی است در طول یکروز توسط بیماران اشغال شده است . همان تخت روز بستری است .

۷. درصد سزارین :

$$\text{تعداد سزارین ها طی یک دوره زمانی معین} \times 100$$

کل زایمانها و سزارین ها در همان دوره زمانی معین

۸. تخت روز کل :

تخت روز کل از حاصلضرب متوسط تخت‌های فعال در زمان معین بدست می آید .
افزایش تخت روز کل می تواند یکی از چند دلایل زیر باشد :

۱. افزایش تعداد بیماران
۲. کم بودن تخت فعال
۳. بالا رفتن فرهنگ مردم در استفاده از بیمارستانها و امکانات درمانی

۹. درصد اشغال تخت :

درصد اشغال تخت = نسبت تخت روز اشغالی به تخت روز کل در یک دوره زمانی معین
چنانچه تعداد بیماران بستری شده افزایش یابد ولی افزایش تخت چندان مناسب نباشد این امر باعث افزایش در صد اشغال تخت می گردد . در صد اشغال تخت اگر حدود ۷۵در صد باشد (۲۵ درصد بقیه را برای فوریت‌های پزشکی در نظر می گیرند) می توان گفت که میزان بهره برداری از منابع مطلوب بوده است .

۱۰. متوسط اقامت بیمار :

متوسط مدت اقامت بیماران عبارتست از متوسط دوره ای که هر بیمار پذیرش شده در بیمارستان بوده است (برحسب روز). یعنی متوسط تعداد روزهایی که به هر بیمار بستری ارائه خدمت شده است. که استاندارد کشوری آن ۴٫۱ روز می باشد .

کل تخت روز اشغالی در یک دوره

کل ترخیص شدگان و فوت شدگان در همان دوره

با بالا رفتن در صد اشغال تخت و افزایش بستری شدگان ، مدت اقامت بیماران در بیمارستانها کاهش می یابد که این کاهش می تواند یکی از دلایل زیر می باشد :

۱. به دلیل کمبود تخت ، بیماران را قبل از بهبودی کامل مرخص می کنند.
۲. با اضافه شدن امکانات و دستگاههای تشخیصی بیماران سریعتر بهبود پیدا می کنند .
۳. اجرای مصوبه سازمان های بیمه گر در خصوص شرایط بستری بیماران و تعیین بیماریهای گلوبال

۱۱. فاصله چرخش یا بازگردانی تخت

این شاخص نشان دهنده متوسط فاصله بین ترخیص یک بیمار و پذیرش بیمار بعدی برای هر تخت بر حسب روز (یا ساعت) می باشد. به عبارت دیگر مدتی است که یک تخت در فاصله بین دو پذیرش خالی می ماند. برابر میانگین زمانهای خالی بودن هر یک از تختهای یک بخش در یک دوره زمانی معین (میانگین فواصل زمانی خالی شدن هر یک از تختها تا پر شدن آنها) بر حسب واحد زمانی روز

۱۲. **نسبت چرخش تخت یا عملکرد تخت :** نسبت چرخش تخت برابر میانگین تعداد دفعاتی که هر یک از تختهای یک بخش در یک دوره زمانی معین اشغال شده است . یعنی تعداد دفعاتی که بیماران بستری از یک تخت بستری بیمارستانی در یک دوره معین استفاده می کنند . این میزان تعداد دفعات پر و خالی شدن یک تخت در یک دوره معین نشان می دهد.

۱۳. نسبت بیمار پذیری به تفکیک بخش (یا تخصص):

تعداد بستری شدگان در یک بخش (یا تخصص) در یک دوره زمانی معین
متوسط تخت فعال در همان بخش (یا تخصص) در همان دوره زمانی

$$۱۴. \text{بپذیرش تخت} = \frac{\text{کل بستری شدگان}}{\text{متوسط تخت فعال}}$$

چنانچه تعداد تخت فعال به نسبت بیماران افزایش یابد باعث می شود هر تخت تعداد بیمار بیشتری را پذیرش کند .

$$۱۵. \text{فاصله اشغال تخت} = \frac{\text{تخت روز اشغالی} - \text{تخت روز کل}}{\text{کل فوت شدگان} + \text{مرخص شدگان}}$$

نشان دهنده مدت زمانی می باشد که تخت بیمارستان در طول دوره زمانی معین خالی مانده است و زمانهایی را منعکس می کند که یک تخت از زمان ترخیص تا پذیرش بیمار جدید خالی مانده است . متناسب با این شاخص بکارگیری نیروی انسانی و امکانات و تجهیزات جهت بخشهای بیمارستان پیشنهاد می گردد .

۱۶. فوت شدگان در ۱۰۰۰ نفر = کل فوتی * ۱۰۰۰
مرخص شدگان

۱۷. میزان مرگ خالص = فوت شده بعد از ۲۴ ساعت
کل فوت شدگان و مرخص شدگان

۱۸. درصد اعمال جراحی به تخت عمل : $\frac{\text{تعداد اعمال جراحی در یک دوره زمانی معین}}{\text{کل تخت های عمل در همان دوره زمانی}} * ۱۰۰$

۱۹. درصد ترک با رضایت شخصی :

۱۰۰ * $\frac{\text{تعداد موارد ترک با رضایت شخصی از بخش اورژانس در یک دوره زمانی معین}}{\text{کل بیماران بستری موقت در اورژانس در همان دوره زمانی}}$

۲۰. درصد CPR موفق : $\frac{\text{تعداد موارد CPR موفق در اورژانس در یک دوره زمانی معین}}{\text{تعداد کل CPR در اورژانس در همان دوره زمانی}} * ۱۰۰$

۲۱. درصد افتادن از تخت = $\frac{\text{تعداد بیمارانی که از تخت افتاده اند در یک دوره زمانی معین}}{\text{کل بیماران در همان دوره زمانی}} * ۱۰۰$

۲۲. درصد بیماران تعیین تکلیف شده زیر ۶ ساعت :

۱۰۰ * $\frac{\text{تعداد بیماران تعیین تکلیف شده زیر ۶ ساعت در یک دوره زمانی معین}}{\text{کل بیماران اورژانس در همان دوره زمانی}}$

۲۳. درصد بیماران انتقال یافته به بخش زیر ۱۲ ساعت (خروجی اورژانس) :

۱۰۰ * $\frac{\text{تعداد بیمارانی انتقال یافته به بخش زیر ۱۲ ساعت در یک دوره زمانی معین}}{\text{تعداد کل بیماران بستری موقت در اورژانس در همان دوره زمانی}}$

۲۴. درصد NIDLE STICK : $\frac{\text{تعداد کارکنانی که در یک دوره معین دچار NIDLE STICK شده اند}}{\text{تعداد کل کارکنان در همان دوره زمانی}} * ۱۰۰$

داده های آماری :

کل روزهای بستری :

بیانگر کل روزهای بستری بیمارانی است که در مدت زمان مورد نظر ترخیص و یا فوت شده اند. توجه داشته باشید که روزهای بستری هر بیمار در هنگام ترخیص محاسبه می گردد و مجموع روزهایی است که بیماران یک بخش در آن بخش بستری بوده اند.

تعداد بیماران مراجعه کننده شامل :

- **تعداد بیماران انتقالی از بخش دیگر :** تعداد بیمارانی که از سایر بخشها به بخش مورد نظر منتقل شده اند.
- **تعداد بیماران انتقالی از بیمارستان دیگر :** تعداد بیمارانی که از سایر بیمارستانها به این بیمارستان منتقل شده اند. **تعداد مراجعه مستقیم :** تعداد بیمارانی که مستقیماً از واحد پذیرش بیمارستان در بخش مورد نظر پذیرش شده اند. لازم به ذکر است که بیماران مراجعه مستقیم شامل کلیه بیمارانی می باشد که از سوی پزشکان مستقر در بیمارستان (درمانگاهها یا اورژانس) یا از مطب پزشکان مربوطه جهت بستری به بیمارستان معرفی می شوند.
- **تعداد کل مراجعین :** منظور از این عبارت کل بیماران بستری شده در بخش مورد نظر می باشد (اعم از بیماران مراجعه مستقیم ، بیماران منتقل شده از سایر بخشها و بیماران منتقل شده از سایر بیمارستانها). در مجموع تعداد بیماران پذیرفته شده در بیمارستان عبارت است از مجموع بیماران مراجعه مستقیم و بیماران انتقالی از سایر بیمارستانها.

تعداد بیماران ترخیص شده شامل :

- **تعداد بیماران انتقالی به بخش دیگر :** تعداد بیمارانی که از بخش مورد نظر به سایر بخشها منتقل می شوند.
- **تعداد بیماران انتقالی به بیمارستان دیگر :** تعداد بیمارانی که از بیمارستان به سایر بیمارستانها منتقل می شوند.
- **تعداد مرخص شده از بیمارستان به طور مستقیم :** تعداد بیمارانی که از بخش مورد نظر ترخیص می شوند.
- **تعداد کل ترخیص شدگان :** مجموع تعداد بیمارانی که از بخش مورد نظر ترخیص شده اند (اعم از بیماران انتقالی به سایر بخشها ، بیماران انتقالی به سایر بیمارستانها و بیماران مرخص شده از بیمارستان به طور مستقیم).

تعداد فوت شدگان شامل :

- **تعداد فوت شدگان قبل از ۲۴ ساعت :** مجموع بیماران فوت شده قبل از ۲۴ ساعت پس از پذیرش در بیمارستان.

- **تعداد فوت شدگان بعد از ۲۴ ساعت :** مجموع بیماران فوت شده بعد از ۲۴ ساعت پس از پذیرش در بیمارستان.

لازم به ذکر است که در مجموع تعداد بیماران ترخیص شده از بیمارستان عبارت است از مجموع تعداد بیماران مرخص شده از بیمارستان به طور مستقیم ، بیماران انتقالی به سایر بیمارستانها و بیماران فوت شده (قبل از ۲۴ ساعت و بعد از ۲۴ ساعت) .

بخشهای پاراکلینیک :

عملکرد خدمات پاراکلینیک شامل فعالیت کلیه بخشهای آزمایشگاه طبی و پاتولوژی ، رادیولوژی ، MRI ، TCD ، آندوسکوپی ، آنژیوگرافی ، آنژیوگرافی چشم ، اسپرومتری ، اکو کاردیو گرافی ، الکترو آنسفالو گرافی ، الکترو میوگرافی ، برونکوسکوپی ، پریمتری ، تست ورزش ، داروخانه ، سونوگرافی ، سی تی اسکن ، فیزیو تراپی ، کولونوسکوپی ، ماموگرافی می باشد .

درمانگاه

به واحد درمانی اطلاق می شود که در آن خدمات سرپائی ارائه می شود و عمدتاً به دو نوع درمانگاه عمومی و درمانگاه تخصصی تقسیم می شود. قابل توجه است که آمار فعالیت درمانگاه جدای از آمار فعالیت اورژانس می باشد .

• **درمانگاه عمومی**

- به واحد درمانی اطلاق می شود که در آن خدمات سرپائی بهداشتی - درمانی تحت نظر پزشک عمومی ارائه می شود. بطور قراردادی به درمانگاهی که فقط یکی از چهار تخصص پایه (داخلی - جراحی - زنان - اطفال) را داشته باشد نیز درمانگاه عمومی اطلاق می گردد.

• **درمانگاه تخصصی**

- به واحدی اطلاق می شود که در آن خدمات درمانی سرپائی چهار رشته تخصصی داخلی، کودکان، جراحی عمومی و زنان و زایمان توسط متخصصین مربوطه ارائه می شود.